

УПАСВХ № 156 / 11.03.2015г.

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд, представен за вътрешна защита за
присъждане на образователната и научна степен „Доктор”
към **ЦЕНТЪРА ЗА НАУЧНА И ПРИЛОЖНА ДЕЙНОСТ В
СПОРТА**

от проф. Лъчезар Димитров, доктор
рък. кат. „Футбол и тенис“

**ТЕМА: МОДЕЛ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС И
РАЗВИТИЕТО НА ФУТЗАЛ В УНИВЕРСИТЕТИТЕ В ГР.
ИСТАНБУЛ**

Автор на дисертационния труд: МУСТАФА ЕРОЛ

**Научен ръководител: ДОЦ. ВЕНЦИСЛАВ ГАВРИЛОВ,
ДОКТОР**

През последните години се наблюдава стремеж от всички управленски структури в Европа и света да се популяризира и развие футзала. Разновидността на футболната игра е особено атрактивна с бързо променящите се ситуации пред двете врати с възможности за отбелязване на гол.

Включването на обучение по футзал в часовете по спорт в университетите е голяма и важна крачка за развитието му. В повечето висши училища има подходяща база за практикуването на играта, а от финансова гледна точка ще е удачно да се играе в тази среда. В нашите страни футзалът все още не е популярен и трудно се намират спонсори за

него, затова университетската среда е благоприятна за ефективно обучение на бъдещи състезатели.

Разширяване на основата за практикуване на футзала и необходимостта от по-голяма информираност на състезатели, треньори, преподаватели и специалисти налагат търсене на нови научни моменти за развитието на играта. Наложително е да се стимулират нови търсения в теорията и спортната подготовка на състезатели по футзал за тяхното бъдещо усъвършенстване.

От казаното до тук можем да адмирираме разработването на методика за усъвършенстване на спортната подготовка на състезатели по футзал в Република Турция, защото и в нея нивото на играчите не е впечатляващо. Внедряването му в часовете по спорт ще допринесе за неговото популяризиране и спортно-техническо израстване в Република Турция. В експеримента се търсят тренировъчни средства, които в по-голямата си част представляват интерес за специалистите по футзал.

Трудът по своята структура е изграден правилно, съобразно изискванията и съдържа четири глави.

Дисертационният труд се състои от 180 страници с приложенията. Работата е онагледена с 41 таблици, 56 фигури и са използвани 103 източника в библиографската справка, предимно от чужди автори.

Направено е подходящо въведение в проблема в началото на труда, като в синтезиран вид е представена целта на научното изследване.

В Глава I е направено литературно проучване и анализ на литературата в обем от 38 страници. Авторът показва добро познаване на обследвания проблем.

В дисертационния труд е направено задълбочено разучаване на теоретичните основи на управлението на физическото възпитание и спорта в университетите. Отбелязано е управлението му като социална система и

една от основните структурно-функционални подсистеми в системата на образованието.

Разгледани са добрите практики на приложението на футзала в учебния процес по физическо възпитание в университетите. Проследени са учебно-методическите трудове на водещите във футзала автори, които освен преподаватели, са и треньори на национални отбори.

Обърнато е необходимото внимание на историческото развитие на играта и нейното възникване и практикуване в Република Турция.

Използван е достатъчен брой литературни източници въпреки недостига на теоретични материали в областта на футзала. Доброто им проучване, както и отбелязаните характеристики на футзала, позволяват на автора да направи добър анализ на проблема.

Направеният литературен обзор дава основание на докторанта да определи правилната формулировка на работната хипотеза.

Глава втора обхваща целта, задачите, организацията и методите на изследването. Те дават добра представа за последователността на изложения материал в научния труд. Докторантът си е поставил шест задачи, които съответстват на хипотезата и изискванията за дисертационен труд.

Обект на изследването са 36 състезатели от представителните отбори на три истанбулски университета, като са проследени десет показателя - пет за оценка на физическите качества и пет за установяване на техникo-тактическите умения на играчите.

Изследването е проведено в три етапа от 2011 до 2014 година, което говори за една задълбоченост на експерименталната работа.

В дисертационния труд са използвани подходящи методи и методика. Извършено е спортно-педагогическо тестиране, което обхваща период от две години, като селектираните тестове дават необходимата информация за заключения по основните направления на футзала.

Направен е подходящ подбор на математико-статистически методи за обобщаване на получените резултати.

Използваните методи и методики са добре приложени в хода на цялостната разработка на дисертационния труд.

Третата глава разглежда анализа на получените резултати. Той е направен последователно на необходимото ниво, онагледен с таблици и подходящи фигури, които допринасят за коректното и пълно изложение на получените резултати.

Анализиран е теоретичният модел на управление и развитие на футзала в университетите в гр. Истанбул. Установено е, че в осемнадесет от тях се провеждат часове по футзал. Важен момент в оценката на развитието на университетския футзал е класирането на отборите в първенствата. Те участват в Унилига, където има 48 мъжки и 22 женски отбора, разпределени в групи.

Направен е анализ на резултатите от анкетата, с която е търсен отговор на 18 въпроса. Проучването показва, че футзалът се отразява положително върху емоционалното състояние на студентите, което е важен момент спрямо мотивацията на учащите се.

Извършеният SWOT анализ показва силните и слабите страни на настоящето състояние на разглежданата тема, което подпомага формулирането на препоръките и бъдещо подобряване на резултатите.

В експеримента е установено, че използваните средства и методи за целенасочено въздействие са оказали положително влияние върху развитието на обследваните показатели.

При сравняване на прираста на резултатите при трите групи се потвърди работната хипотеза, че приложената програма повишава равнището на обследваните компоненти на спортната подготовка на състезатели по футзал. Използваната методика показва, че води до подобряване на резултатите от приложените тестове при студентите от

Босфорския университет. Повишила се е бързината - физическо качество, което е особено ценно при състезателите по футбол. Положителни промени има и при взривната сила на долните крайници и издръжливостта на експерименталната група.

Проследени са някои основни компонента за технико-тактически умения на състезатели по футбол. Установено е развитие на способностите във водене на топката между конуси и описване на фигури. Точността на ударите се е увеличила след прилаганата методика за обучение по футбол при обследваните лица.

Направен е експертен анализ на управлението и развитието на футзала в университетите в гр. Истанбул на база мнението на 65 експерта, които изразяват своето мнение по проблема за прилагане на футзала в учебния процес.

В четвърта глава са обособени изводи, препоръки и приноси на изследването, полезни за практиката. Те произтичат от анализа на резултатите и тяхната реализация в практиката.

Получените данни обогатяват тренировъчната методика с нови факти на системата за спортна подготовка на състезатели по футбол в условията на университетите на Република Турция.

Според мен приносите на дисертационния труд са:

1. Чрез прилагане на методи и методики е осъществено комплексно теоретично и научноприложно изследване на учебния процес и развитието на футзала в университетите в Република Турция.
2. Предложени са нови знания в областта на теорията и научноприложните изследвания, свързани с позицията и активността на студентите в обучението и спортно-състезателната дейност по футбол.

3. Апробирани са подходящи упражнения за усъвършенстване на физическите качества и технико-тактическите умения на състезатели по футбол.

Коригирани са направените забележки на вътрешната защита.

Приносите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта на спортната подготовка във футзала и приложението му в образователната система на Република Турция.

Докторантът има три публикации /едната под печат/, които напълно отразяват научните търсения по темата. Авторефератът отговаря на изискванията.

Като имам предвид гореизложеното, с увереност твърдя, че настоящият дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“.

С убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури при НСА „Васил Левски“ да дадат своя положителен вот за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 7.6 Спорт с научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка(вкл. МЛФ) на Мустафа Ерол.

05.03.2015 г.

гр. София

/проф. Лъчезар Димитров, д-р/